

СТАНОВИЩЕ

проф. дсн Людмила Иванчева, ИФС-БАН

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.1 „Социология, антропология и науки за културата“ на тема:

„Национална сигурност на Република България в контекста на съвременните имиграционни процеси“

с автор БОРИСЛАВ АНТОНОВ

задочен докторант към секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“ с научен ръководител проф. дсн Анна Мантарова

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е с общ обем от 194 страници и е структуриран в списък на съкращенията, увод, четири глави с параграфи към тях, заключение, списък на използваната литература (книги и статии на кирилица и латиница, актове и документи, емпирични социологически изследвания и интернет източници), както и 3 социологически въпросника под формата на приложения. Като цяло дисертацията е с много добро графично оформление.

Дисертационният труд на докторант Борислав Антонов е с добре подобрена теоретична рамка, която включва богат арсенал от релевантни идеи и концепции. Значимостта и актуалността на разглеждания проблем са отлично артикулирани и обосновани. Имайки предвид настъпилите напоследък драстични промени в геополитически план и техните последици, предложеният изследователски подход към очертаната проблемна ситуация се оказва особено навременен и важен.

Основните параметри на изследването са изчерпателно описани и адекватни на заложената цел, с добре декомпозирани задачи, задаващи ясна и логически последователна структура на цялостния труд. Авторската теза е ясно очертана. Демонстрирано е отлично познаване на понятийния апарат. Приложената методология е разнообразна и напълно адекватна на заложените цели: деск анализ на литературни източници, нормативни документи и данни от проведени социологически изследвания; дълбочинни интервюта с имигранти, експерти и граждани, изграждащи солидна емпирична база на изследването;

контент анализ на медийни публикации от чужбина; други интервюта, внасящи допълнителна конкретика в обосноваването на авторската теза.

Националната сигурност е разгърнато представена в контекста на релевантни концепти като заплахата, риск, уязвимост, национален идеал, национални интереси. По-нататък проблемът е пречупен през призмата на българския политическия дискурс, отразен в редица държавни документи. Важен приносен момент е предлагането на собствена обобщена дефиниция за национална сигурност и извеждането на нейните основни компоненти. Като специфична заплахата е посочено явлението „тероризъм“, като разглеждането му е аргументирано с наличието на радикализирани имигранти с мюсюлманско вероизповедание.

Направен е задълбочен социологически анализ на имиграционните потоци към България от гледна точка на техните видове и особености (класифицирани по множество индикатори), като националната сигурност е постоянно във фокуса на изследването. Разгледан е и въпросът за превенцията и управлението на рисковете за националната ни сигурност (главно на политическо равнище), като е представен опитът на страни като Турция и Гърция. Естествено, наблегнато е на ситуацията у нас, като е обърнато внимание на изграждането на подходяща инфраструктура, стратегическото планиране, дипломатическата и правно-творческа дейност в подкрепа на националната ни сигурност във връзка с имиграционните процеси.

Авторефератът съдържа 28 печатни страници и отговаря на нормативните изисквания по отношение на формат, структура и съдържание. Докторантът е успял добре да резюмира и представи основните моменти в дисертацията, акцентирайки върху изследователските резултати.

Представени са 4 публикации в специализираната научна литература по темата на дисертацията, което отговаря на нормативните изисквания.

2. Оценка на приносните моменти в дисертационния труд

Представените от автора приноси са адекватни на проведеното изследване и на постигнатите научни резултати. Макар и не изрично определени като теоретични и/или такива с приложен характер, те съдържат елементи, които могат да бъдат отнесени и към двата вида – тоест, тяхната научно-приложна значимост е безспорна. От една страна, се разширява и задълбочава разбирането за национална сигурност и съответната роля на имиграционните процеси, което е солидно фундирано както в теоретичен план, така и емпирично. Освен това е

идентифицирана и практически обоснована ясна зависимост между типа и динамиката на имиграционните потоци, както и специфичния профил на имигрантите, спрямо различните рискове за националната сигурност на страната ни, които могат да бъдат породени. Това, от своя страна, дава ценно познание и насоки за превантивна дейност от страна на държавните институции.

3. Бележки и препоръки

Удачно би било библиографските списъци да са със съответна номерация на различните видове източници, за да бъде възможна една по-прецизирана и категорична оценка на обема използвана литература и степента на запознатост на докторанта със състоянието на изследователския проблем.

Предвид значимостта на представеното изследване не само за академичната общност, а и за държавното управление и широката общественост, е подходящо дисертационния труд да бъде публикуван под формата на монография. С оглед на това бих препоръчала по-ясно да се открият и експлицират (евентуално в допълнителен раздел) авторите виждания за това как управленските органи у нас биха могли да подобрят политиките си по отношение на имигрантите с оглед по-надеждно гарантиране на националната ни сигурност.

4. Заключение

На базата на демонстрираната висока научна стойност и качество на дисертационния труд, категорично подкрепям решение за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.1 „Социология, антропология и науки за културата“ на докторант Борислав Антонов.

23. 08. 2022 г.

Подпис: